

# ÇOCUĞUN EĞİTİMİNDE KURAL VE SINIRLAR



- Her anne baba çocuğunu en iyi şekilde yetiştirmek ister. Çocuğunun mutlu, başarılı, iyi bir kişiliğe sahip bir birey olarak toplumda yer almasını arzu eder.
- Her zaman bilinen bir söz vardır: “Eğitim ailede başlar.” İşte burada ailenin vereceği iyi eğitim, çocuğuyla kurduğu sağlıklı iletişim becerilerini kullanmasına bağlıdır.



“EĞİTİM ANNE DİZİNDE BAŞLAR;  
HER SÖYLENEN SÖZCÜK, ÇOCUĞUN  
KİŞİLİĞİNE KONAN BİR TUĞLADIR.”



## DİSİPLİN NEDİR?

- Davranışı yönlendirmeyi amaçlar.
- Kişinin kuralları benimsemesi, dış uyarılara gerek kalmadan bu kurallara kendi kendine uymasındır. (Özdenetim)
- İyi bir disiplin, çocuğun baskı altında kalmadan kendi kendini yönetmesini hedefler.



## SINIR KOYMAK NEDİR?

- Sınır koymak, çocuğun kendisini emniyette hissederek hareket edebileceği alanı belirleyen yardımcı ve yol gösterici işaretleri çocuğa sunmaktır.



## DİSİPLİN VE SINIRLAR NEDEN ÖNEMLİDİR?

- Kuralların anlaşılması,
- Sınırların anlaşılması,
- Kendini anlama,
- Diğerleri ile ilişkilerin bilinmesi.



**\*SINIRLAR, ÇOCUKLARIN  
ARAŞTIRMA YAPMALARINA  
YARDIMCI OLUR.**



**\*SINIRLAR İLİŞKİLERİ TANIMLAR.**

**\*SINIRLAR BÜYÜMENİN  
ÖLÇÜTÜDÜR.**

**\*SINIRLAR GÜVENLİK SAĞLAR.**

## **ÇOCUKLAR NEDEN SINIRLARA İHTİYAÇ DUYARLAR?**

- ◉ Başkaları ile başarılı ilişkiler kurabilmeleri için,
- ◉ Onaylanabilir davranışlar göstermek için,
- ◉ Kurallara ihtiyaç duyduklarından.



## ANNE-BABALAR ÇOCUKLARINA SINIR KOYMAKTA NEDEN ZORLANIYORLAR?

- ◉ Çünkü çocuklarına hayır diyemiyorlar.
- ◉ Çünkü çocuklarını kendi anne-babalarından farklı yetiştirmeye çalışıyorlar.
- ◉ Çünkü çocuklarını çok sınırlıyorlar.
- ◉ Çünkü kendilerini eğitimden uzak tutuyorlar.
- ◉ Çünkü çocuklarına emretmek istemiyorlar.
- ◉ Çünkü çocuklarını şımartıyorlar.



## DİSİPLİN KAZANDIRMADA AİLELERİN UYGULADIĞI YAKLAŞIMLAR

- ◉ Otoriter aile yaklaşımı
- ◉ İlgisiz ve kayıtsız aile yaklaşımı
- ◉ Koruyucu aile yaklaşımı
- ◉ Hoşgörülü aile yaklaşımı
- ◉ Tutarsız aile yaklaşımı



## OTORİTER AİLE YAKLAŞIMI

- Çocuk her kurala uymak zorunda bırakılır.
- Çocuğun hareketlerinde mutlaka bir kusur bulunur.
- Çocuğun kendine olan güveni oluşmaz.
- Hata yapmasına izin verilmediği için ileriki yaşlarda hayatın sıkıntılarına karşı dayanıksız olur.



## İLGİSİZ VE KAYITSIZ AİLE YAKLAŞIMI



- Çocuğun sorumluluklarından kaçma, çocuğa örnek model olmama vardır. Aile aşırı rahattır.
- Çocuk bencil ve şımarık olur ve arkadaşları tarafından sevilmez.
- Zararlı alışkanlıklar edinmeye eğilimli olur

## KORUYUCU AİLE YAKLAŞIMI

- ◉ Çocuğa gerektiğinden fazla özen ve kontrol gösterilir.
- ◉ Çocuğun kendi yapması gereken işler anne tarafından yapılır.
- ◉ Çocuk aşırı duygusal ve etrafına bağımlı olur.
- ◉ İleriki yaşlarında bile ana babasının yanında olmak ister.



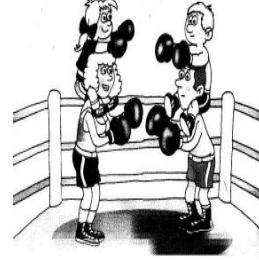
## HOŞ GÖRÜLÜ AİLE YAKLAŞIMI

- ◉ Duygu ve görüşlere saygı vardır.
- ◉ Yanlışlarından dolayı çocuğa yaptırım uygulanır. Kurallar açıklanır.
- ◉ Zor ve sabır isteyen bir yaklaşımdır.
- ◉ Özgüveni geliştirir. Çocuk farklı alanlara yönelir. Kavgacı ve asi değildir.



## TUTARSIZ AİLE YAKLAŞIMI

- Eşlerin çocuk yetiştirmede farklı düşünceleri vardır.
- Çocuğa karşı davranışlarda tutarsızlık vardır.
- Çocuk asi, hırçın, inatçı olabileceği gibi içine kapanık ve sinik olabilir.
- Bir işe odaklanamama problemi yaşar.
- Yalan söyleme alışkanlığı oluşur.



Anne baba olarak gözden kaçırdıklarımız:

## DİSİPLİN KAZANDIRMADA AİLELERİN UYGULADIĞI OLUMSUZ DİSİPLİN ŞEKİLLERİ



- 1- Fiziksel disiplin:** Dayak yiyen çocuğun vicdan ve ahlak gelişimi zayıf olur. Yaramazlık yaptığıında dayak yiyen çocuk, yaptığıının karşılığını ödemiş duygusunu hisseder. Problemlerini saldırganlıkla çözümlenmeyi öğrenir.
- 2- Çocuğu sözle hor görmek:** korkutma, tehdit, alay etme, küçümseme, bağırma, beddua.... (Ellerin taş olur. Beceriksiz, şişko, tembel, aptal, pis sersem) Çocuk kendini değersiz hisseder.
- 3- Sevgiyi esirgemek:** Dayaktaki gibi aynı sonuçları verir. Çocuk kabul edilmek için çırpınır durur veya isyankar olur.





## SINIRLAR NASIL KONMALI?

- Anne babaların, çocuklarına nasıl sınır koyabileceğini televizyon izleme davranışı üzerinden inceleyelim.



### • I. Aşama

- Ebeveynlerin kendilerine sormaları gereken sorular:
  - Çocuğumu ne kadar iyi tanıyorum?
  - Çocuğum beni kızdıran x davranışını yaparken aklımdan neler geçiyor?
  - Çocuğum bu davranışı yapınca eline neler geçiyor?
  - Çocuğum bu davranışı yaptığında neden bu kadar öfkeleniyorum?
  - Kendim ve çocuğum için neler istiyorum?



- ◉ Çocuğum, okuldan gelir gelmez televizyonun karşısına oturuyor. Yemeğini orada yiyor. Suyunu almak için bile kalkmıyor. Babası gelene kadar tv izliyor. Üstünü ancak o zaman değiştiriyor.
- ◉ ~~Çocuğum bu şekilde kendine iyilik yaptığını, güzel vakit geçirdiğini düşünüyor.~~
- ◉ Sürekli tv izleyince yeni karakterler ve davranışlar öğreniyor. Bunların bazıları iyi bazıları ise kötü oluyor.
- ◉ Görev ve sorumluluklarını ihmal etmesi beni çok öfkeliendiriyor.
- ◉ Sosyal hayatın içinde olmasını, benim istediğim davranışları göstermesini istiyorum.

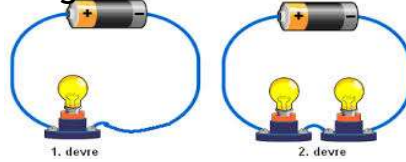
## SINIRLAR NASIL KONMALI?

### ◉ II. Aşama

- Anne-babanın çocuğun sınırlandırılacak davranışları üzerinde görüş birliğine varması,
- Çocuğu eleştirmeden ve düzeltmeden kendisi hakkında konuşmasına fırsat verilmesi,
- Değiştirilmesi uygun görülen davranışın değişmesi için neler yapılabileceğinin çocukla beraber düşünülmesi ve kurallar üzerinde anlaşılması,



- Eşim de ben de günde en fazla 2 saat tv izlemesini, ödevlerini yapmasını, erken yatmasını istiyoruz.
- Ben dilini kullanarak etkin iletişim kuruyorum. Kendisini ve tv ile ilgili görüşlerini ifade etmesine, her gün aynı saatte 10 dakika ayırarak fırsat oluştuyorum.
- Kendi beklentilerimi ve çocuğumun beklentilerini liste olarak hazırladım. Makul olanlar üzerinde anlaştık. Başlangıç olarak hem benim hem de çocuğumun bir kuralını devreye soktuk.



## SINIRLAR NASIL KONMALI?

### • III. Aşama

- Üzerinde anlaşılan kuralların tutarlı biçimde uygulanması
- Kurallar ihlal edildiğinde yaptırımların tutarlı biçimde uygulanması



- Beraber belirlediğimiz kuralları uyguluyoruz. Eşim de bu kuralların farkında ve bizimle tutarlı davranışlar gösteriyor. Misafirlığe giderken de bu kuralları hatırlatıyoruz.
- Kurallar ihlal edildiğinde, sözel ve fiziksel şiddet içermeyen, kişiliğine dokunmayan, davranışına yönelik eleştirilerim veya cezalarım oluyor. Bu konuda eşim de aynı hassasiyeti gösteriyor.



## KURALLARA UYMADIĞI ZAMAN NE OLACAK?

- Kuralların ihlal edilmesi, hiçbir kuralın olmaması gerektiği anlamına gelmez. Kurallar ihlal edildiğinde daha önceden üzerinde dikkatle düşündüğünüz bazı sonuçların uygulanması gerekir.
- Bu sonuç ne olursa olsun, çocuğunuz cezalandırıldığını düşünerek, size karşı gelebilir; ancak hiçbir şey yapmamanız bir dahaki sefere çok daha zor bir durumla karşılaşmanıza neden olabilir.



## KURALLARA UYMADIĞI ZAMAN NE OLACAK?

- ◉ Hemen tepki göstermek yerine, **nedenleri düşünün.**
- ◉ **Öncelikle çocuğunuzun anlatacaklarını dinleyin.**
- ◉ **İhlal edilen kurala uygun sonuçlar belirleyin.**  
Örneğin eve belirlenen saatten geç gelmesi durumunda bir dahaki sefere genel olarak izin verdiğiniz zamandan daha erken gelmesi gibi...



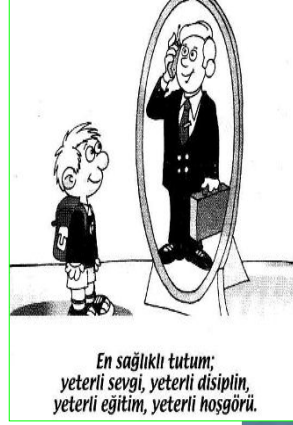
## KURALLARA UYMADIĞI ZAMAN NE OLACAK?

- ◉ **Yalnızca uygulayabileceğiniz sonuçlar belirleyin** ve bunların sayısının çok fazla olmamasına özen gösterin.
- ◉ **Çocuğunuz bir kuralı ihlal ettiğinde sonucunun ne olacağını önceden net bir şekilde bilmelidir.**  
Ancak belirlediğiniz sonuçların, çocuğunuzun deneme arzusunu önleyecek derecede ağır olmamasına da dikkat etmelisiniz.
- ◉ **Çabucak bitirilebilecek ve çocuğunuza yeniden deneme şansı verebilecek sonuçlar belirleyin.**  
Örneğin bugün eve geç geldiğin için yarın seni daha erken alacağım, ya da yarın evde kalacaksın, gibi...



## DİSİPLİN NASIL UYGULANMALI?

- Tutarlı ve esnek bir yaklaşımla,
- Sevgi ve şefkatle,
- Kuralları öğrenmesine zaman tanıma ve yeteneklerini geliştirmesi için sabır göstermeyle,
- Olumlu davranışların desteklenmesiyle. *(kendine olan güven gelişir)*



## BAZI DİSİPLİN TEKNİKLERİ

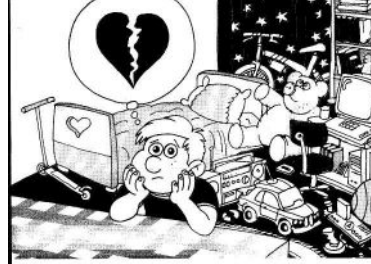
- Çocuklara iyi örnek olmak,
- İyi davranışlarını ödüllendirmek,
- Sorunun önemli ve kalıcı olup olmadığını tespiti,
- Sürekli talimatlar yağdırmamak,
- Hatalarının sonuçlarıyla baş başa kalmalarına izin verilmesi,
- Yanlış davranışları yüzünden tatsız durumlar yaşamalarının sağlanması,
- Cezaların gerektiği durumlarda verilmesi.



Çocuklar, söylediklerimizi değil,  
yaptıklarımızı örnek alırlar.

## DİSİPLİN ÜÇ TEMEL HEDEF İÇİN UYGULANMALIDIR

1. Sevgi ve güveni geliştirmek.
2. Özgüven hissi oluşturmak.
3. Başkalarını anlamak ve kişilere saygı duymak.



*Sevgi, en önemli insani ihtiyaçtır.*



## SINIR KOYMADA ALTIN KURALLAR

- ◉ Gerçekten gerekliyse ve kararlıysanız “hayır” deyin.
- ◉ Çocuğunuz koyduğunuz kurallara uymuyorsa nasıl bir yaptırım uygulayacağınıza karar verin ve tutarlı olun.
- ◉ Çocuğunuza uzun nasihatlerde bulunmayın.
- ◉ Güç kavgasına girmeyin.
- ◉ Kendinize hâkim olun, bağırıp çağırmayın.
- ◉ Belirlenen sınırlamanın yapılan yaramazlıkla alakalı olmasına özen gösterin.



## ANNE BABALAR İÇİN DİSİPLİN İPUÇLARI

- **İyi örnek olun.** Eğer çocuğunuzun problem çözmek için şiddete başvurmasını istemiyorsanız fiziksel ceza vermeyiniz
- **Sınırları çiziniz,** ama çok sayıda kural koymayınız.
- **Bir kural koymadan önce kendinize şunları sorunuz:** Bu gerekli mi?/ Bu kural çocuğun sağlığını ve güvenliğini sağlıyor mu?/ Başkalarının haklarını ve mallarını gözetiyor mu?
- **Kurallar basit ve anlaşılır olsun.**
- **Aile kuralları oluşturulurken çocuk da katılırsa onları daha dikkatle uygulayacak,** daha az çığneyecektir.

## ANNE BABALAR İÇİN DİSİPLİN İPUÇLARI

- **Çocuklar bir kuralı ihlal ettiğinde sonucunun ne olacağını iyi anlamalıdır.**
- **Örneğin,** çocuğunuzun tek başına karşıdan karşıya geçmesi yasaksa ve o bu kuralı ihlal ederse cezasını uygulamaya kararlı olmalısınız.
- **Esnek olun.** Bu kurallar çocuklar küçükken geçerlidir. Ancak onlar büyüdükçe daha fazla özgürlük isterler.
- **Unutmayın, her çocuk farklıdır.** Onların kendilerini kontrol etme becerilerini geliştirmelerine izin verin.





## ANNE BABALAR İÇİN DİSİPLİN İPUÇLARI

- **Çocuğunuzun, sizi ve başkalarını rahatsız eden davranışları olursa hemen söyleyin.** Problemleri biriktirmeyin. Kararlı olun.
- **Ailenin diğer bireyleriyle de disiplin kuralları konusunda hemfikir olun.** Bu şekilde çocuk, kurallara uymadığı zaman neler olacağını bilecektir.
- **Çocuklarınızın iyi davranışlarını, başarılarını övün.** Onun çabalarını takdir ettiğinizi bilsin.
- **Çocuğunuzla güç savaşına girmekten kaçının.**
- **Disiplin, kazanan ve kaybedenin olduğu bir oyun değildir.**
- **Siz çocuğunuzun kurallara uymasını beklerseniz, o sizden dürüstlük bekler.**



## ANNE BABALAR İÇİN DİSİPLİN İPUÇLARI

- **Onun sizinle aynı fikirde olmayacağı zamanlar olacaktır.** Buna saygı gösterin, pozitif öneriler getirin.
- **Eleştirmeyin.** Eleştirmek ve dırdır etmekle çocuğunuzun gücenmesine, kızgın olmasına veya kendini aşağılamasına neden olabilirsiniz.
- **Bağımsızlık duygusunu ve sorumluluk almasını destekleyin.**
- **Esprî anlayışınızı kaybetmeyin.**
- **Onları ne kadar çok sevdiğinizi söyleyin.**
- **Uygun davranmadıklarında çocuğünüzü değil, o davranışı sevmediğinizi açıkça belirtin ki sevginizden şüphe duymasın.**



## AİLE İÇİ İLETİŞİM

ANNE VE BABA  
ARASINDAKİ  
İLİŞKİ,  
EVİN GENEL  
HAVASINI  
BELİRLER!...



Çocuğunuzu  
tanyarak  
eğitime  
başlayınız.



## UNUTMAMALI Kİ!

DİSİPLİN KONUSUNDA AİLENİN  
ATTIĞI OLUMLU ADIMLARIN HEPSİ  
OKUL ORTAMINA DA  
YANSIYACAKTIR.

